

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kymmenes jaosto)

24 päivänä lokakuuta 2019*

Ennakkoratkaisupyyntö – Asetus (EY) N:o 1370/2007 – Julkiset henkilöliikennepalvelut – Rautatieliikenne – Julkisia palveluhankintoja koskevat sopimukset – Suorahankinta – Velvollisuus julkaista suorahankintaa koskeva ilmoitus etukäteen – Ulottuvuus

Asiassa C-515/18,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyyntöstä, jonka Tribunale amministrativo regionale per la Sardegna (Sardinian alueellinen hallintotuomioistuin, Italia) on esittänyt 4.7.2018 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 6.8.2018, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato

vastaan

Regione autonoma della Sardegna,

Trenitalia SpA:n

osallistuessaa asian käsittelyyn

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kymmenes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja I. Jarukaitis sekä tuomarit E. Juhász (esittelevä tuomari) ja C. Lycourgos,

julkisasiamies: M. Campos Sánchez-Bordona,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

- Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato, edustajanaan S. Gattamelata, avvocato,
- Regione autonoma della Sardegna, edustajinaan S. Sau ja A. Camba, avvocatesse,
- Trenitalia SpA, edustajinaan L. Torchia ja F. G. Albisinni, avvocati,
- Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajanaan F. Sclafani, avvocato dello Stato,

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

- Itävallan hallitus, asiamiehenään G. Hesse,
- Euroopan komissio, asiamiehinään W. Mölls ja G. Conte,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee rautateiden ja maanteiden julkisista henkilöliikennepalveluista sekä neuvoston asetusten (ETY) N:o 1191/69 ja (ETY) N:o 1107/70 kumoamisesta 23.10.2007 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1370/2007 (EUVL 2007, L 315, s. 1) 7 artiklan 2 ja 4 kohdan tulkintaa.
- 2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Autorità Garante della Concorrenza e del Mercato (kilpailuviranomainen, Italia; jäljempänä AGCM) ja Regione autonoma della Sardegna (Sardinian autonominen hallintoalue, Italia; jäljempänä Sardinian hallintoalue) ja joka koskee sitä, että Sardinian hallintoalue on suoraan valinnut Trenitalia SpA:n rautateiden julkista henkilöliikennepalvelua koskevan sopimuksen sopimuspuoleksi.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

- 3 Asetuksen N:o 1370/2007 johdanto-osan 25, 29 ja 30 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(25) Rautateiden julkisiin henkilöliikennepalveluihin liittyy suuria investointeja ja infrastruktuurikustannuksia koskevia erityiskysymyksiä. [Euroopan] komissio teki maaliskuussa 2004 ehdotuksen yhteisön rautateiden kehittämisestä 29 päivänä heinäkuuta 1991 annetun neuvoston direktiivin 91/440/ETY [(EYVL 1991, L 237, s. 25)] muuttamisesta siten, että kaikille yhteisön rautatieyrityksille annetaan mahdollisuus käyttää kaikkien jäsenvaltioiden infrastruktuuria kansainvälisen matkustajaliikenteen harjoittamiseen. Tämän asetuksen tarkoituksena on laatia lainsäädäntökehys julkisia palveluhankintoja koskeviin sopimuksiin liittyville korvauksille ja/tai yksinoikeuksille, muttei rautatieliikenteen palvelumarkkinoiden avaaminen edelleen.

– –

(29) Suunnitellessaan julkisia palveluhankintoja koskevan sopimuksen tekemistä, lukuun ottamatta kiireellisiä toimia ja lyhyitä matkoja koskevia sopimuksia, toimivaltaisten viranomaisten olisi toteutettava tarvittavat toimet tiedottaakseen vähintään vuosi etukäteen, että ne aikovat tehdä tällaisen sopimuksen, jotta mahdolliset julkisen liikenteen harjoittajat ehtivät reagoida.

(30) Ilman tarjouskilpailua tehtyjen julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten avoimuutta olisi lisättävä.”
- 4 Kyseisen asetuksen 2 artiklan h alakohdassa määritellään, että ”ilman tarjouskilpailua tekemisellä” [eli suorahankinnalla tai sopimuspuolen suoralla valinnalla] tarkoitetaan ”sopimuksen tekemistä tietyn liikenteenharjoittajan kanssa [oikeammin: tietyn julkisen liikenteen harjoittajan valintaa sopimuspuoleksi] ilman edeltävää tarjouskilpailumenettelyä”.

5 Mainitun asetuksen 5 artiklan 6 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jos tätä ei ole kielletty kansallisessa lainsäädännössä, toimivaltaiset viranomaiset voivat päättää tehdä julkisia palveluhankintoja koskevan sopimuksen ilman tarjouskilpailua, jos se koskee rautatieliikennettä muttei muita raideliikennemuotoja kuten metro- tai raitiotieliikennettä. Poiketen siitä, mitä 4 artiklan 3 kohdassa säädetään, tällaisen sopimuksen voimassaoloaika saa olla enintään kymmenen vuotta, lukuun ottamatta tapauksia, joihin sovelletaan 4 artiklan 4 kohtaa.”

6 Saman asetuksen 7 artiklan 2–4 kohdassa säädetään seuraavaa:

”2. Toimivaltaisen viranomaisen on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että viimeistään vuosi ennen tarjouskilpailumenettelyn aloittamista tai vuosi ennen sopimuksen tekemistä ilman tarjouskilpailua Euroopan unionin virallisessa lehdessä julkaistaan vähintään seuraavat tiedot:

- a) toimivaltaisen viranomaisen nimi ja osoite;
- b) suunniteltu sopimuksentekomenettely;
- c) palvelut ja alueet, joita sopimus mahdollisesti koskee.

Toimivaltaiset viranomaiset voivat päättää olla julkaisematta näitä tietoja, jos julkisia palveluhankintoja koskeva sopimus koskee alle 50 000 kilometrin henkilöliikennepalvelujen tarjoamista vuodessa.

Jos kyseiset tiedot muuttuvat niiden julkaisemisen jälkeen, toimivaltaisen viranomaisen on julkaistava mahdollisimman pian oikaisu. Oikaisu ei vaikuta ilman tarjouskilpailua tehtävää sopimusta tai tarjouskilpailua koskevien järjestelyjen aloituspäivään.

Tätä kohtaa ei sovelleta 5 artiklan 5 kohtaan.

3. Kun kyseessä on 5 artiklan 6 kohdassa tarkoitettu rautatieliikenteeseen liittyvien julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten suora tekeminen, toimivaltaisen viranomaisen on julkaistava seuraavat tiedot vuoden kuluessa sopimuksen tekemisestä:

- a) palvelun tarjoajan nimi ja sen omistussuhteet sekä tarpeen mukaan oikeudellista valvontaa harjoittavan osapuolen nimi;
- b) julkisia palveluhankintoja koskevan sopimuksen kesto;
- c) suoritettavien henkilöliikennepalvelujen kuvaus;
- d) taloudellisen korvauksen parametrien kuvaus;
- e) muun muassa täsmällisyyttä ja luotettavuutta koskevat laatutavoitteet sekä sovellettavat palkkiot ja seuraamukset;
- f) keskeiseen omaisuuteen liittyvät ehdot.

4. Toimivaltaisen viranomaisen on asiaan liittyvän tahon pyynnöstä toimitettava perustelut päätökselleen tehdä julkisia palveluhankintoja koskeva sopimus ilman tarjouskilpailua.”

7 Asetusta N:o 1370/2007 muutettiin 14.12.2016 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2016/2338 (EUVL 2016, L 354, s. 22). Koska tämä asetus tuli voimaan 24.12.2017, sitä ei sovelleta pääasian tosiseikkoihin.

Italian oikeus

- 8 Yritystoiminnan kehittämisestä ja kansainvälistymisestä sekä energia-alan säännöksistä 23.7.2009 annetun lain nro 99 (legge 23 luglio 2009, n. 99 – Disposizioni per lo sviluppo e l'internazionalizzazione delle imprese, nonché in materia di energia; GURI nro 176, 31.7.2009) 61 §:ssä säädetään seuraavaa:

” – palveluhankintoja koskevien sopimusten tekemiseen toimivaltaiset viranomaiset voivat, myös toimialakohtaisesta lainsäädännöstä poiketen, soveltaa [asetuksen N:o 1370/2007] 5 artiklan 2, 4, 5 ja 6 kohdan ja 8 artiklan 2 kohdan säännöksiä. Yhtiöihin, jotka on Italiassa tai muissa maissa valittu edellä mainitussa [asetuksessa N:o 1370/2007] tarkoitettujen palveluhankintoja koskevien sopimusten sopimuspuoliksi, ei sovelleta [julkiseen paikallisliikenteeseen liittyvien tehtävien ja vastuiden antamisesta 15.3.1997 annetun lain nro 59 4 §:n 4 momentin nojalla hallintoalueille ja paikallisyhteisöille 19.11.1997 annetun asetuksen nro 422 (decreto legislativo n. 422 – Conferimento alle regioni ed agli enti locali di funzioni e compiti in materia di trasporto pubblico locale, a norma dell'articolo 4, comma 4, della legge 15 marzo 1997, n. 59; GURI nro 287, 10.12.1997, s. 4)] 18 §:n 2 momentin a kohdassa säädettyä poissulkemista.”

- 9 Käyttöoikeussopimusten tekemisestä annetun direktiivin 2014/23/EU, julkisista hankinnoista annetun direktiivin 2014/24/EU ja vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista annetun direktiivin 2014/25/EU täytäntöönpanosta sekä julkisia rakennusurakoita sekä palvelu- ja tavarahankintoja koskevan voimassa olevan lainsäädännön uudelleenjärjestelystä 18.4.2016 annettu asetus nro 50 (decreto legislativo n. 50 – Attuazione delle direttive 2014/23/UE, 2014/24/UE e 2014/25/UE sull'aggiudicazione dei contratti di concessione, sugli appalti pubblici e sulle procedure d'appalto degli enti erogatori nei settori dell'acqua, dell'energia, dei trasporti e dei servizi postali, nonché per il riordino della disciplina vigente in materia di contratti pubblici relativi a lavori, servizi e forniture; GURI nro 91, 19.4.2016) muodostaa uuden julkisia hankintoja koskevan koodeksin (Codice dei contratti pubblici).

- 10 Tämän koodeksin 4 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Julkisia hankintoja koskevat sopimukset, jotka koskevat rakennusurakoita, palveluja ja tavaroita ja jotka jäävät kokonaan tai osittain tämän koodeksin aineellisen soveltamisalan ulkopuolelle, tehdään taloudellisuuden, tehokkuuden, puolueettomuuden, yhdenvertaisen kohtelun, avoimuuden, oikeasuhteisuuden, julkisuuden, ympäristönsuojelun ja energiatehokkuuden periaatteiden mukaisesti.”

- 11 Mainitun koodeksin 17 §:n 1 momentin i kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tämän koodeksin säännöksiä ei sovelleta julkisiin hankintoihin eikä palvelukonsessioihin – i) jotka koskevat rautateiden tai metron julkisia henkilöliikennepalveluja.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

- 12 Sardinian hallintoalue julkaisi 29.12.2015 asetuksen N:o 1370/2007 7 artiklan 2 kohdan nojalla ennakkoilmoituksen, joka koski rautateiden julkisia liikennepalveluja koskevaa suora-hankintaa.
- 13 Tämän julkaisemisen jälkeen Sardinian hallintoalue sai tarjouksen vakiintuneelta liikenteenharjoittajalta Trenitalialta sekä kaksi kiinnostuksenilmaisua kyseisellä alalla toimivilta talouden toimijoilta. Yksi näistä toimijoista pyysi tässä yhteydessä Sardinian hallintoalueelta ilmoitusta virallisista puitteista, joissa kilpailuttaminen tapahtuisi, ja lisää asiakirjoja, jotka sisältäisivät yksityiskohtaisempia tietoja.

- 14 Koska Sardinian hallintoalue katsoi, ettei sillä ollut velvollisuutta ryhtyä kilpailuttamiseen, se antoi suoraan Trenitalialle tämän kanssa käytyjen neuvottelujen seurauksena 27.6. ja 17.7.2017 tehdyillä päätöksillä alueellisia rautateiden julkisia henkilöliikennepalveluja koskevan toimeksiannon 1.11.2017 ja 31.12.2025 väliselle ajanjaksolle.
- 15 Koska AGCM:lle oli tehty ilmoitus, joka koski tapahtuneiksi väitettyjä virheitä, jotka vaikuttavat tähän suorahankintamenettelyyn, se nosti tätä sopimuspuolen valintaa koskevan kanteen Tribunale amministrativo regionale per la Sardegna (Sardinian alueellinen hallintotuomioistuin, Italia).
- 16 AGCM väittää kyseisessä tuomioistuimessa, että suorahankintojen on perustuttava yhdenvertaisen kohtelun, syrjintäkiellon ja avoimuuden yleisiin periaatteisiin. Tämä viranomaisen huomauttaa, että asetuksen N:o 1370/2007 johdanto-osan 29 ja 30 perustelukappaleessa todetaan, että aikomus julkisia palveluhankintoja koskevan sopimuksen tekemisestä on julkaistava, jotta mahdolliset liikenteenharjoittajat ehtivät reagoida, ja että suorahankinnan tapauksessa avoimuutta on lisättävä. Lisäksi se korostaa, että koska kyseisen asetuksen 7 artiklan 2 kohdalla on tarkoitus antaa kiinnostuneille tahoille mahdollisuus tehdä ehdotus suorahankintamenettelyssä, Sardinian hallintoalueen olisi pitänyt pyytää vakiintunutta liikenteenharjoittajaa antamaan kaikki hallussaan olevat tiedot kysynnän tasosta, henkilökunnasta ja liikkuvasta kalustosta sekä muut tiedot asettaakseen ne niiden muiden talouden toimijoiden saataville, jotka olivat ilmaisseet kiinnostuksensa.
- 17 AGCM:n mukaan alueellisen viranomaisen, jonka aikomuksena on tehdä rautateiden julkisia henkilöliikennepalveluja koskeva sopimus suorahankintana, on nimittäin asetettava mahdollisesti kiinnostuneiden talouden toimijoiden saataville kaikki kaupallisen tarjouksen tekemistä varten tarvittavat tiedot. Lisäksi sen on tehtävä vertaileva arviointi asetuksen N:o 1370/2007 7 artiklan 2 kohdan nojalla suoritettun ennakoilmoituksen perusteella toimitetuista tarjouksista ja perusteltava hankintasopimuksen sopimuspuoleksi valitun talouden toimijan valinta.
- 18 Sitä vastoin Sardinian hallintoalue, jota Trenitalia tukee, katsoo, että kaikkia suorahankintamenettelylle asetettuja menettelyllisiä vaatimuksia on noudatettu ja että mahdollisten saatujen tarjousten tai kiinnostuksenilmaisujen vertaileva arviointi tai kilpailuttaminen olisi vastoin asetuksessa N:o 1370/2007 säädetyn kaltaisen suorahankintamenettelyn luonnetta.
- 19 Näissä olosuhteissa Tribunale amministrativo regionale per la Sardegna on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:
- ”1) Onko – – asetuksen – – N:o 1370/2007 7 artiklan 2 kohtaa tulkittava siten, että toimivaltainen viranomaisen, joka aikoo tehdä sopimuksen ilman tarjouskilpailua, on velvollinen ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin julkaistakseen tarvittavat tiedot tai antaakseen ne kaikille palvelun hoitamisesta mahdollisesti kiinnostuneille liikenteenharjoittajille, jotta nämä voivat tehdä asiallisen ja kohtuullisen tarjouksen?
- 2) Onko – – asetuksen – – N:o 1370/2007 7 artiklan 4 kohtaa tulkittava siten, että ennen kuin toimivaltainen viranomaisen tekee sopimuksen ilman tarjouskilpailua, sen on suoritettava kaikkien kyseisessä 7 artiklan 4 kohdassa tarkoitetun ennakoilmoituksen jälkeen mahdollisesti saatujen palvelun hoitamista koskevien tarjousten vertaileva arviointi?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

- 20 Näillä kysymyksillä, joita on tarkasteltava yhdessä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy, onko asetuksen N:o 1370/2007 7 artiklan 2 ja 4 kohtaa tulkittava siten, että toimivaltaisten kansallisten viranomaisten, jotka aikovat tehdä rautateiden julkisia henkilöliikennepalveluja koskevan hankintasopimuksen suorahankintana, on yhtäältä julkaistava tai annettava kiinnostuneille talouden

toimijoille kaikki tarvittavat tiedot, jotta nämä voivat laatia riittävän yksityiskohtaisen tarjouksen, joka voi olla vertailevan arvioinnin kohteena, ja toisaalta tehtävä tällainen vertaileva arviointi kaikista tarjouksista, jotka näiden tietojen julkaisemisen jälkeen on mahdollisesti saatu.

- 21 Asetuksen N:o 1370/2007 7 artiklan 2 kohdassa säädetään, että toimivaltaisen viranomaisen on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että viimeistään vuosi ennen tarjouskilpailumenettelyn aloittamista tai vuosi ennen sopimuksen tekemistä suorahankintana Euroopan unionin virallisessa lehdessä julkaistaan vähintään tietyt tässä säännöksessä nimenomaisesti mainitut tiedot. Kyseisen säännöksen mukaan näitä tietoja ovat toimivaltaisen viranomaisen nimi ja yhteystiedot, suunniteltu sopimuksentekomenettely sekä palvelut ja alueet, joita sopimus mahdollisesti koskee.
- 22 Saman asetuksen 7 artiklan 4 kohdan mukaan toimivaltaisen viranomaisen on asiaan liittyvän tahon pyynnöstä toimitettava perustelut päätökselleen tehdä julkisia palveluhankintoja koskeva sopimus suorahankintana.
- 23 Sen määrittämiseksi, velvoitetaanko näissä säännöksissä – kuten AGCM väittää – toimivaltaiset viranomaiset julkaisemaan tai antamaan niin paljon tietoja kuin on tarpeen mahdollisesti saatujen tarjousten vertailevan arvioinnin tekemiseksi ja tosiasiallisen kilpailuttamisen toteuttamiseksi, on vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan otettava huomioon näiden säännösten sanamuodon lisäksi niiden asiayhteys sekä sillä lainsäädännöllä tavoitellut päämäärät, jonka osa säännökset ovat, ja myös kyseisten säännösten syntyhistoriasta voi ilmetä niiden tulkinnan kannalta merkityksellisiä seikkoja (ks. vastaavasti tuomio 8.5.2019, Inspecteur van de Belastingdienst, C-631/17, EU:C:2019:381, 29 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 24 Ensinnäkin on todettava näiden säännösten sanamuodosta, että niissä ei edellytetä, että julkaistaan tai annetaan suunniteltua sopimuspuolen valintaa koskevia tietoja, jotka mahdollistavat sellaisen tarjouksen laatimisen, joka voi olla vertailevan arvioinnin kohteena, ja että niissä ei myöskään säädetä näiden tietojen julkaisemisen jälkeen mahdollisesti saatujen tarjousten vertailevan arvioinnin toteuttamisesta.
- 25 Yhtäältä nimittäin asetuksen N:o 1370/2007 7 artiklan 2 kohdassa vain luetellaan tiedot, jotka toimivaltaisen viranomaisen on ehdottomasti julkaistava Euroopan unionin virallisessa lehdessä viimeistään vuosi ennen suorahankintaa. Pelkästään kyseisten tietojen perusteella ei myöskään voida valmistella tarjousta, joka voi olla vertailevan arvioinnin kohteena. Tästä on riittävää todeta, että ainoat tässä säännöksessä mainitut tiedot, jotka koskevat rautateiden julkisia henkilöliikennepalveluja koskevaa sopimusta, jonka toimivaltainen viranomainen aikoo tehdä suorahankintana, koskevat ”palveluja ja alueita, joita sopimus mahdollisesti koskee”. Nämä tiedot eivät anna kiinnostuneelle liikenteenharjoittajalle mahdollisuutta hahmottaa suunnitellun sopimuksen konkreettisia ominaispiirteitä.
- 26 Toisaalta asetuksen N:o 1370/2007 7 artiklan 4 kohdassa tarkoitetusta velvollisuudesta toimittaa perustelut päätökselle tehdä julkisia palveluhankintoja koskeva sopimus suorahankintana on todettava, että tämän säännöksen sanamuodosta ei voida päätellä, että tämä velvollisuus ei viittaa pelkästään syihin, joiden vuoksi toimivaltainen viranomainen on päättänyt tehdä suorahankinnan, vaan myös toimivaltaisen viranomaisen mahdollisesti saamien tarjousten määrällisiin tai laadullisiin arviointeihin.
- 27 Lisäksi asetuksen N:o 1370/2007 7 artiklan 2 ja 4 kohdan säännösten asiayhteydestä ja sillä lainsäädännöllä tavoitelluista päämääristä, jonka osa säännökset ovat, on huomautettava ensinnäkin, että tässä asetuksessa vahvistetaan säännöt, jotka koskevat rautateiden ja maanteiden julkisia henkilöliikennepalveluja koskevien sopimusten tekemistä suorahankintana tai kilpailuttamalla.

- 28 Kyseisen asetuksen 2 artiklan h alakohdassa on tarkoituksena erottaa kaksi järjestelmää, jotka koskevat rautateiden ja maanteiden julkisia henkilöliikennepalveluja koskevien sopimusten sopimuspuolen valintaa, ja sen mukaan suorahankinnalla tarkoitetaan tietyn julkisen liikenteen harjoittajan valintaa julkista palvelua koskevan sopimuksen sopimuspuoleksi ilman edeltävää tarjouskilpailumenettelyä.
- 29 Tästä seuraa, että suorahankinta sulkee pois kaiken edeltävän kilpailuttamisen.
- 30 On kuitenkin niin, että mikäli asetuksen N:o 1370/2007 7 artiklan 2 ja 4 kohdan säännökset olisi ymmärrettävä siten, että niillä otetaan käyttöön julkisuusjärjestelmä, joka on olennaisilta osiltaan samankaltainen kilpailuttamiselle ominaisten säännösten kanssa, ja että ne edellyttävät mahdollisesti saatujen tarjousten vertailevaa arviointia, tällainen tulkinta johtaisi siihen, että suorahankintamenettely rinnastettaisiin kilpailuttamismenettelyyn, ja merkitsisi näin asetuksessa N:o 1370/2007 näiden menettelyjen osalta säädettyjen merkittävien erojen sivuuttamista.
- 31 Tässä yhteydessä on huomautettava, että – kuten asetuksen N:o 1370/2007 johdanto-osan 25 perustelukappaleessa todetaan – tämän asetuksen tarkoituksena ei ole avata rautatieliikenteen palvelumarkkinoita edelleen vaan sen tarkoituksena on laatia lainsäädäntökehys julkisia palveluhankintoja koskeviin sopimuksiin liittyville korvauksille ja/tai yksinoikeuksille.
- 32 Toiseksi on todettava, että mainitun asetuksen johdanto-osan 30 perustelukappaleen mukaan kyseisellä asetuksella pyritään lisäämään suorahankintana tehtyjen julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten avoimuutta, ja sen johdanto-osan 29 perustelukappaleen mukaan mainitun asetuksen 7 artiklan 2 kohdan tarkoituksena on mahdollistaa se, että mahdolliset julkisen liikenteen harjoittajat ehtivät reagoida.
- 33 Näin ollen asetuksen N:o 1370/2007 7 artiklan 2 kohdan nojalla julkaistujen tietojen on mahdollistettava se, että talouden toimija voi tässä säännöksessä tarkoitettusta hetkestä alkaen riitauttaa sen lähtökohdan, että toimivaltainen viranomaisella aikoo tehdä suorahankinnan (ks. vastaavasti tuomio 20.9.2018, Rudigier, C-518/17, EU:C:2018:757, 64 ja 66 kohta). Vaikka tällaisen riitauttamisoikeuden tehokkuus on tällöin syytä varmistaa, on kuitenkin niin, että talouden toimija voi tehokkaasti riitauttaa lähtökohdan, jonka mukaan julkista palvelua koskeva sopimus tehdään suorahankintana, ilman, että toimivaltaiselle viranomaiselle asetetaan etukäteen velvollisuus julkaista tai antaa kiinnostuneille talouden toimijoille kaikki tarvittavat tiedot, jotta nämä voivat tehdä asiallisen ja kohtuullisen tarjouksen.
- 34 Lopuksi on todettava, että myös asetuksen N:o 1370/2007 7 artiklan 2 ja 4 kohdan syntyhistoria vahvistaa tämän säännöksen sanamuodon mukaisen tulkinnan.
- 35 Tästä on todettava, että – kuten Itävallan hallitus on kirjallisissa huomautuksissaan korostanut – Euroopan unionin lainsäätäjä ei ole hyväksynyt komission ehdotusta, joka on esitetty asetuksen N:o 1370/2007 valmistelutöiden yhteydessä ja joka puoltaa laajempaa kilpailulle avaamista. Tämä toimieliin oli näet suunnitellut erityisesti, että kun on kyse sopimuksista, jotka on määrä tehdä suorahankintana, muut mahdolliset liikenteenharjoittajat voivat kuuden kuukauden kuluessa ennakoilmoituksen julkaisemisesta tehdä toimivaltaiselle viranomaiselle vaihtoehtoisen tarjouksen, jossa ne pyrkivät ylittämään sen liikenteenharjoittajan aikaisemmin saavuttamat tulokset, jonka kanssa sopimus on määrä tehdä suoraan. Tämän ehdotuksen mukaan toimivaltaisen viranomaisen oli harkittava näitä tarjouksia ja julkaistava hyväksymistä tai hylkäämistä koskevan päätöksensä perusteet. (Muutetun ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi rautateiden, maanteiden ja sisävesien henkilöliikenteeseen liittyviä julkisen palvelun vaatimuksia ja julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten tekemistä koskevista jäsenvaltioiden toimista (KOM(2002)107 lopullinen, 21.2.2002 (EYVL 2002, C 151 E, s. 146)) 7 artiklan 2 kohta).

- 36 Unionin lainsäätäjää on sen sijaan valinnut asetuksen N:o 1370/2007 7 artiklan 2 ja 4 kohtaan sanamuodon, jossa ei mainita minkäänlaista velvollisuutta tehdä vertaileva arviointi mainitun 7 artiklan 2 kohdassa säädetyn julkaisemisen jälkeen mahdollisesti saaduista tarjouksista.
- 37 Kaiken edellä esitetyn perusteella on esitettyihin kysymyksiin vastattava, että asetuksen N:o 1370/2007 7 artiklan 2 ja 4 kohtaa on tulkittava siten, että toimivaltaisilla kansallisilla viranomaisilla, jotka aikovat tehdä rautateiden julkisia henkilöliikennepalveluja koskevan sopimuksen suorahankintana, ei yhtäältä ole velvollisuutta julkaista tai antaa mahdollisesti kiinnostuneille talouden toimijoille kaikkia tarvittavia tietoja, jotta nämä voivat laatia riittävän yksityiskohtaisen tarjouksen, joka voi olla vertailevan arvioinnin kohteena, eikä toisaalta velvollisuutta tehdä tällaista vertailevaa arviointia kaikista tarjouksista, jotka näiden tietojen julkaisemisen jälkeen mahdollisesti on saatu.

Oikeudenkäyntikulut

- 38 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kymmenes jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Rautateiden ja maanteiden julkisista henkilöliikennepalveluista sekä neuvoston asetusten (ETY) N:o 1191/69 ja (ETY) N:o 1107/70 kumoamisesta 23.10.2007 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1370/2007 7 artiklan 2 ja 4 kohtaa on tulkittava siten, että toimivaltaisilla kansallisilla viranomaisilla, jotka aikovat tehdä rautateiden julkisia henkilöliikennepalveluja koskevan sopimuksen suorahankintana, ei yhtäältä ole velvollisuutta julkaista tai antaa mahdollisesti kiinnostuneille talouden toimijoille kaikkia tarvittavia tietoja, jotta nämä voivat laatia riittävän yksityiskohtaisen tarjouksen, joka voi olla vertailevan arvioinnin kohteena, eikä toisaalta velvollisuutta tehdä tällaista vertailevaa arviointia kaikista tarjouksista, jotka näiden tietojen julkaisemisen jälkeen mahdollisesti on saatu.

Allekirjoitukset